

Projektbeskrivelse

Projekt - Grundoplysninger		
Projekttitel:	Forberede og understøtte etablering af materialestationer	
Projektperiode:	Start: [05-2025]	Slut: [12-2028]
Budget:	2 mio. kr. i 2025 og 0,5 mio. kr. årligt i år 2026-2028	
Leadpartner:	Region Hovedstaden	
Øvrige partnere:	I projektet etableres samarbejder med kommuner og andre offentlige bygherrer, der ønsker at indgå i etableringen af en eller flere fælles materialestationer.	

Projektbeskrivelse	
Projektresumé Kort opsummering af projektet.	Regionen arbejder med at øge genbrug og genanvendelse af byggeaffald for at reducere forbruget af primære råstoffer og CO2-udledning. At skabe en velfungerende materialestrøm fra nedrivninger til nyt byggeri kræver blandt andet, at det er muligt at opbevare og klargøre materialer på egnede pladser, såkaldte materialestationer. Potentialet for at øge genbrug og genanvendelse er stort, da kun ca 1% af alt byggeaffald i hovedstadsregionen genbruges direkte og kun 4,5% genanvendes i nye produkter. Markedet for byggematerialer er på nuværende tidspunkt ikke modent til selv at kunne øge genbrug og genanvendelse. Fælles materialestationer kan være med til at skalere mængderne, skabe erfaringer med genbrug og genanvendelse af byggeaffald og skubbe på efterspørgslen - og dermed fremme udviklingen af et velfungerende marked. Projektet forbereder realisering af materialestationer. Dels gennem udarbejdelse af detaljerede materialestationskoncepter, inkl. skitsering af samarbejdsmodeller og forretningsmodeller samt vurdering af økonomiske konsekvenser. Dels gennem etablering af en partnerkreds, som vil gå sammen om at finansiere og etablere materialestationerne. Derudover forankres øget genbrug og genanvendelse i regionens egne byggerier, og erfaringer og praksisser herfra deles med øvrige interessenter.

Udfordring Hvilke udfordringer skal projektet løse?	Regionen har gennemført en analyse af potentialet for at øge genbrug og genanvendelse af byggeaffald samt behovet for materialestationer i Hovedstadsregionen. Analysen viser, at det kun er en meget lille del af beton, mursten, tagsten, træ, glas, gips og isolering, der genbruges eller genanvendes i dag. Samlet set produceres 2,0 mio. ton af disse fraktioner i Hovedstadsregionen om året. Kun 1 pct. af materialerne genbruges direkte i deres nuværende form, og kun 4,5 pct. genanvendes i nye produkter. 75 pct. knuses og bruges fx som vejfyld, og resten forbrændes eller deponeres. Den lille andel af byggeaffald, der genbruges eller genanvendes, viser, at markedet for genbrugte materialer på nuværende tidspunkt ikke er modent til selv at kunne øge andelen af byggematerialer til genbrug og genanvendelse. Markedsaktørerne giver udtryk for, at der mangler efterspørgsel fra især store bygherrer, samt tillid til og erfaringer med at bygge med genbrugsmaterialer. En velfungerende materialestrøm fra nedrivninger til nyt byggeri kræver, at det er muligt at opbevare og behandle materialer på egnede pladser, såkaldte materialestationer. Analysen vurderer at der er behov for etablering af nye materialestationer til genbrug og genanvendelse af især de store mængder af mursten og beton. I dag bliver mursten til genbrug transporteret til Fyn or at blive rensat. Betonaffald opstår fra nedrivninger i hele regionen, men de store modtageanlæg til opbevaring og håndtering af beton er i dag placeret i København. Etableringsomkostningerne for nye materialestationer er imidlertid meget høje, især hvis de også skal kunne klargøre materialerne til genbrug eller genanvendelse. For at mindske omkostningerne og for at opnå en vis volumen vil det være en fordel at indgå samarbejder med offentlige og private aktører om at etablere og drifte nye materialestationer.
Overordnet formål Hvad vil projektet opnå?	Projektets overordnede formål er at fremme genbrug og genanvendelse af byggeaffald ved at forberede etablering af fælles materialestationer for offentlige partnere.

Effekt Hvilken forskel vil projektet gøre?	Projektet skal forberede etablering af materialestationer. Den konkrete effekt af dette projekt vil derfor være et gennearbejdet grundlag for etablering af materialestationer i form af koncepter og økonomiske vurderinger, samt etableringen af et partnerskab. Hvis materialestationerne etableres, vil de kunne øge mængden af byggeaffald der erstatter råstoffer. Mængderne kommer til at afhænge af de partnere der går sammen om at etablere materialestationerne. Genanvendt beton erstatter sten og sand i ny beton. Det estimeres, at potentialet for at genanvende betonaffald i ny beton er på 38 % af den samlede mængde – i dag genanvendes kun ca. 1%. Det samlede potentiale i Hovedstadsregionen for beton der kan genanvendes vurderes til 330.000 ton. Genanvendelse af beton har altså potentiale til at reducere opgravningen af jomfruelige råstoffer betragteligt. En genbrugsmursten erstatter ca. 3 kg ler. I dag genbruges kun ca. 5 % af alle mursten, men potentialet er op til 36 % af totalmængden. Direkte genbrug af mursten giver en CO2 besparelse på ca. 77% i forhold til at producere nye mursten. Det samlede potentiale i Hovedstadsregionen for mursten der kan genbruges estimeres til ca. 10 mio. genbrugsmursten/år. Nye materialestationer vil desuden mindske transportafstanden for byggeaffaldet, hvilket giver en positiv effekt i forhold til mindre tung transport, mindsket CO2-udledning og besparelser på transportomkostninger.
---	--

Arbejdspakker og leverancer	<i>Arbejdspakke 1: Udvikling af materialestationskoncept: organisering, økonomi, rammevilkår</i> Offentlige bygherrer og markedsaktører involveres i dialog om materialestationskonceptet, og der igangsættes indledende forhandlinger om interesse, modenhed og samarbejdsmodeller med henblik på at etablere en partnerkreds til etablering af materialestationer. Leverancer: a) En juridisk skitsering af mulige finansierings- og samarbejds-/selskabsmodeller b) En analyse af etablerings- og driftsøkonomi c) En vurdering af, hvordan den udvalgte samarbejdsmodel kan struktureres, herunder hvilken partnerskabs- og finansieringskonstruktion, der kan benyttes d) Udarbejde aftalegrundlag for samarbejdsmodellen e) Vurdering af muligheder og konsekvenser af et landsdækkende system af regionale/kommunale materialestationer Budget: 1,4 mio. kr. i 2025 <i>Arbejdspakke 2: Vurdering af konsekvenserne for regionen som bygherre</i> Processen frem mod realisering af konkrete materialestationer forudsætter, at der foretages en vurdering af mulighederne og konsekvenserne for Region Hovedstaden som bygherre ved etablering og benyttelse af materialestationer, herunder en kvalificering af økonomien til drift og anlæg. Leverancer: a) Oversigt over hvilke materialer og mængder, der kan forventes fra egne nedrivninger b) Analyse af anvendelsesmuligheder for materialerne i regionens egne byggerier eller ved salg c) Vurdering af økonomiske konsekvenser for regionens byggerier, hvis de skal levere og aftage materialer fra en materialestation Budget: 0,6 mio. kr. i 2025 <i>Arbejdspakke 3: Forberede øget genbrug og genanvendelse i egne byggerier</i> For at sikre, at regionen får bedst muligt udbytte af en forventet fremtidig materialestation, anvendes desuden ressourcer til at forberede øget genbrug og genanvendelse af byggematerialer i regionens egne byggeprojekter. Der ansættes en person, der skal forankre arbejdet med øget genbrug og genanvendelse af byggematerialer i regionens egne byggeprojekter. Der kan være tale om en deltidsstilling. Budget: 0,5 mio. kr. i 2026-2028
------------------------------------	--

Interessenter Hvem er projektet relevant for?	Region Hovedstaden er i dialog med en række kommuner, for eksempel København, Frederiksberg, Hvidovre, Halsnæs og Roskilde. Kommunerne er meget interesserede i muligheden for at etablere fælles materialestationer. Derudover er regionen i dialog med markedsaktører, der har virksomheder, som i dag nedriver, modtager, oparbejder eller videresælger byggeaffald, som for eksempel Norrecco, STARK, Gamle Mursten og Jensen Genbrug. Dialogen med markedsaktørerne skal sikre at eventuelle offentlige materialestationer organiseres og drives på en måde, så de understøtter markedet positivt. Andre relevante interessenter der skal indgå i dialogen er arkitekter, entreprenører og bygherrerådgivere som kan indtænke genbrug og genanvendelse i byggeprojekter. Endelig er regionen i dialog med Bolig- og Planstyrelsen om rammevilkår, samt med interesseorganisationer som Bygherreforeningen og DAKOFA.
Risici Hvilke risici er der for at projektet ikke lykkes?	Undersøgelserne i projektet kan vise, at det ikke er muligt for regionen at spille den ønskede rolle i forbindelse med etablering af materialestationer, f.eks. på grund af konsekvenserne for egne byggerier eller fordi det ikke er muligt at nå til enighed med andre offentlige aktører om organisering, investering eller drift af materialestationer. I dette tilfælde vil administrationen forberede en sag til drøftelse i MKU om den videre indsats.
Kommunikation Hvordan formidles projektets resultater?	Regionen afholder orienteringsmøder, workshops og dialogmøde for offentlige parter der har interesse i at indgå i samarbejdet om fælles materialestationer. Parterne inviteres direkte samt via relevante netværk.
Evaluering Hvordan evalueres projektets resultater?	Succeskriterierne er, at der bliver etableret: • Et klart materialestationskoncept, inkl. økonomi • En partnerkreds med flest mulige og ikke mindre end 6 offentlige organisationer • Et samarbejde med en eller flere private aktører, der vil få ansvar for driften af materialestationen Projektet vil evaluere på, om succeskriterierne kan opnås og en eller flere materialestationer dermed kan etableres eller ej. På baggrund af evalueringen vil administrationen udarbejde et grundlag for politisk stillingtagen til, om materialestationen/er skal realiseres og hvordan den/de skal finansieres.
Projektets organisering	Projektet organiseres under regionens Program for Bæredygtigt og Cirku-lært Byggeri.

Hvordan er rollefordeling og samarbejde i projektet?	Programmets styregruppe bliver således projektets styregruppe, programledelsen bliver projektleder og programmedarbejderne i hhv. Center for Regional Udvikling (CRU) og Center for Ejendomme (CEJ) står for at gennemføre arbejdspakkerne. Organiseringen af programmet: Programejer: David Meinke, direktør for CRU Styregruppe: Formand David Meinke, direktør for CRU, næstformand Mogens Kornbo, direktør for CEJ. Programledelse: Strategisk programleder Kathrine Jørgensen (CRU) og faglig programleder Pernille Kernel (CRU). Programgruppen: Medarbejdere fra hhv. CEJ og CRU
---	--